

**Javaslatok a pályázati rendszerek
reformjára – az NFÜ - civil
tárgyalássorozat eredménye**

ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY

A tárgyalássorozat

NFÜ koordinációs IH vezetésével

- számos problémát hozzánk hasonlóan látnak, érzékelnek

2009 november – 2010 április, 8 alkalom
A pályázati folyamat logikája mentén

Javaslatcsomag:

- ➔ Beépül a folyamatban lévő egyéb felülvizsgálatokba
- ➔ Vezetői előterjesztés készül belőle

További lépések?

1a. Programozás, tervezés

Az Operatív Programok specifikusabban, operacionalizáltan fogalmazzák meg az elérendő társadalmi célokat (ne csak vágyálmok szintjén).

Az akciótervezés teljes újragondolása (jelenleg képtelenek betölteni eredeti szerepüket):

- határozzák meg a stratégiát oly módon, hogy abból a pályázati kiírások egyértelműen következzenek (jelenleg a különböző OP-kban nagyon eltérő az AT-k kidolgozottsága és szerepe);
- legyenek stabilak, kiszámíthatóak, **segítsék a tervezést** a pályázói oldalon (most évente akár 4-5-ször is módosulnak,);
- legyen valódi pályázati menetrend (most folyamatos csúszás van).

1b. Programozás, tervezés

A korábbi programok tapasztalainak begyűjtése, értékelése és a tervezési folyamatba való becsatornázása – **a Monitoring Bizottságok operatívabbá tétele**, működésük valós tartalommal való megtöltése.

Folyamatszempléletű fejlesztés és pályáztatás, az egyes tervezési időszakok konstrukciói épüljenek egymásra.

Egyes OP-k végrehajtása, eljárásai közötti különbségek csökkentése (sok vagy kevés konstrukció, időtáv).

Az intézményrendszer képzése, attidűdjének megváltoztatása: **a sok sikeres projekt közös érdek!** (Tudatosítani: a hiba senkinek sem jó.)

Egy konstrukciót kísérleti jelleggel elindítani az új elvek, módszerek mentén és vizsgálni ennek sikerét, hatását.

2a. A pályázatok előkészítése, meghirdetése

A humán fejlesztések területén erőforrásokat kell rendelni a projektgeneráláshoz:

- TA (technical assistance) keretből forrásokat biztosítani a pályázók kapacitásépítésére (tervezés, menedzsment)
- több időt hagyni egy konstrukcióra való felkészülésre (előkészítés, pályázás).

A PEMCS (pályázat előkészítő munkacsoport) átfogó reformja

- a PEMCS elindulásának nyilvános közzététele, az egyes „mértéköveknél” az elkészült anyagok nyilvánosságra hozása, hogy **az érintettek már a munka korábbi fázisaiba érdemben bekapcsolódhassanak** (ne csak a folyamat végén, a már kész pályázati felhívást lehessen véleményezni);
- véleményezési határidők növelése, hozzászólás motiválása;
- **titoktartási és összeférhetlenségi szabályok felülvizsgálata** (civil képviselő nem gyűjthet visszajelzéseket; míg kiemelt projektek esetében egyébként is ott ül a leendő kedvezményezett) Az összeférhetlenség miatt civil oldalról olyanok kerülnek be, akinek nincsen semmi közük a célcsoporthoz, nem ismerik a szükségleteket.

2b. A pályázatok előkészítése, meghirdetése

Pályázati eljárásrendek a célhoz és a célcsoporthoz való igazítása – a lehetőségek közül a legmegfelelőbb kiválasztása (pl. civilek esetén közvetett támogatási formák!), a konkrét konstrukcióra „szabása”.

A pályázati felhívás és útmutató:

- dokumentumok leegyszerűsítése, terjedelem korlátozása: **minden lényeges információ legyen benne egy dokumentumban** (nem pedig szétszórva), ez válaszoljon az öt alapvető kérdésre: mire? (cél) ki? (pályázók), hogyan? (eljárás), mikor? (határidők) mennyit? (összegek);
- a dokumentumok célszerűségi vizsgálata: benne van-e **minden információ és csak az az információ**, amire az elbíráláshoz szükség van? (most az ellenőrzéstől félve mindent beletesznek inkább);
- adatlapok illesztése az adott konstrukcióhoz (a mostaniakról lesír, hogy a nagy infrastrukturális projektekre vannak kitalálva);
- a felhívást **értékelőkkel előre véleményeztetni**, potenciális pályázókból álló fókuszcsoporton tesztelni (információtartalom, érthetőség).

2c. A pályázatok előkészítése, meghirdetése

Pályázati feltételek és mellékletek:

- feltételek célszerűségi vizsgálata (pl. végzettséghez kötött közreműködők előírása);
- mellékletek számának drasztikus csökkentése (pl. önerőigazolás pályázáskor, árajánlatok bekérése, aláírási címpéldányt elég lenne bemutatni), ami közigazgatási szervnél megvan, annak bekérésétől eltekinteni (pl. alapító okirat) a Ket. alapján;
- **kötelező nyilatkozatok egybevonása** (egyetlen aláírással hitelesíteni az összeset), ami jogszabályban benne van, arról ne kelljen külön nyilatkozni (nagyon tágra nyitja a kört);
- pályázók **alapadataiból nyilvántartás** – ami ebben szerepel, ne kelljen benyújtani (pl. tevékenység bemutatása, jelentés);
- lehetőleg minden információt beépíteni az adatlapba (pl. pénzügyi eredmény)

Költségvetés: humán fejlesztő projekteknél **a menedzsment költség 12%-os korlátozása irreális** és életszerűtlen (értékelés során kell eldönteni, hogy indokolt-e egy adott költség)

- előfinanszírozás problémája;
- közbeszerzési kötelezettség;
- ÁFA visszaigénylés problémája.

3. Projekt támogató funkciók

Pályázás segítése, kommunikáció:

- általános ügyfélszolgálat helyett **személyesség erősítése** (legyen „arca” a rendszernek), minden konstrukciónak legyen egy „gazdája” (nem adminisztratív értelemben), aki ismeri a célokat, a célcsoportot, tud velük kommunikálni;
- eljárásrend a **pályázók egyedi kérdéseinek megválaszolására**, az ehhez kapcsolódó döntéshozatalra (most ha ilyen felmerül, nem lehet tudni, ki és mikor fog dönteni);
- **információs napok kapacitásnövelő**, támogató jellegének erősítése (nem az útmutató szó szerint megisméltése).

Pályázati kiírások menet közben változtatásának jelentős korlátozása (csak technikai jellegű ügyekre).

20-25 mFt pályázatnagyságig elég lehet az adatlap benyújtása, mellékletek nélkül (elég szerződéskötéskor bekérni)!

4. Pályázatok értékelése

Nincs tökéletes értékelési folyamat és **az emberi tényezőt nem lehet kiküszöbölni** (főleg a humán jellegű fejlesztések esetén) – ezt az intézményrendszernek el kell ismernie és kommunikálnia.

Előzetes monitorozás, helyszíni látogatás fontossága.

Értékelési szempontok számának csökkentése, súlyozás (három tagolás: cél – tevékenység – költségvetés). A kritériumokat rendszeresen felül kell vizsgálni, fejleszteni.

Összeférhetetlenség, **érdekeltség kizárása**: a minél teljesebb körű nyilvánossággal érhető el (pályázatoknak legyen nyilvános összefoglalója).

Horizontális szempontok és tájékoztatási kötelezettségek **felülvizsgálata**, projektekhez igazítása (betartásuk most formális). Inkább azt kéne értékelni, hogy ez a szemlélet áthatja-e a pályázat egészét.

Költségcsökkentések egyértelműsítése.

Elutasított pályázóknak bővebb visszajelzés, esetleg tőlük is információkérés (kétoldalú kommunikáció).

5a. Szerződéskötés

Támogatási szerződésekre vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata:

- államháztartási törvény és végrehajtási rendelete (**támogatás és támogatási szerződés fogalmának meghatározása**; szerződésszegés eseteinek és jogkövetkezményeinek pontos, taxatív felsorolása, **támogatottra nézve egyoldalúab hátrányos feltételek korlátozása**);
- **magasabb és alsóbb szintű jogszabályok** koherenciájának megteremtése, inkonzisztenciák megszüntetése.

Érdemi „projektgazda” hozzárendelése – aki végigköveti egy projekt teljes életciklusát, ismeri a támogatottat, lehet hozzá fordulni (portfoliórendszer).

Szerződéskötés előtt tárgyalás, egyeztetés fontossága, pl. a **vállalások, indikátorok** tekintetében (ne a teljes pályázat legyen a szerződés része, hanem a ténylegesen számon kérhető elvárások).

Támogatási feltételek specifikálása, érthető megfogalmazása (nem általános listák).

Bekért dokumentumok körének korlátozása (Ket. szerint!).

5b. Szerződésmódosítás, -szegés

Kommunikálni a támogatottak felé, hogy a szerződésmódosítás a projekt végrehajtás eszköze (gyakran félnek tőle).

Szabálytalanság:

- eseteit és jogkövetkezményeit a szerződésekben is specifikálni kell (ne legyen 'egyéb' kategória);
- **szabálytalansági kategóriák felállítása** azok súlyossága és jellege szerint, ennek megfelelő jogkövetkezményekkel;
- **szabálytalansági eljárás első lépése egy tárgyalás** legyen, ami a megoldás keresésére, konszolidációra irányul (mint a csődeljárásnál - ne léptessék életbe azonnal az összes hátrányos jogkövetkezményt), ehhez a jogszabályi határidők módosítására van szükség;
- jogorvoslati lehetőséget (új Ámr. szerint) a lehető legtágabban értelmezni.

Köztartozás miatti felfüggesztés esetére alsó összeghatár bevezetése (minimális tartozás ne gátolja a végrehajtást).

6. Projektvégrehajtás, ellenőrzés

Ellenőrzés:

- **valódi projektgazda** fontossága – előre nem látott problémák megoldására, döntési kompetenciákkal (pénzügyi ellenőrzés ettől elválhat, de a projekt egy kézben legyen);
- intenzívebb helyszíni szemlézés, támogató attitűddel (**monitorozás vs. ellenőrzés**) az esetleges hibák időben való feltárására és korrigálására (utóellenőrzés helyett);
- monitoring kapacitás kiépítése az intézményrendszerben, eredményességi szempontú vizsgálatokkal (szerződésesekkel);
- közelíteni, **egységesíteni kell a különböző ellenőrző szervek szempontjait**, gyakorlatát ;
- az intézményrendszeren belüli inkoherenciák, **mulasztások miatt a támogatói oldal is viseljen a felelősséget** (pl. elfogadott PEJ után talált szabálytalanság esetén).

7. Projektvégrehajtás és zárás

Dokumentumok:

- előrehaladási jelentések egyszerűsítése (kb. öt kérdéssel meg lehet kapni az összes szükséges információt);
- beszámolási dokumentumok számának csökkentése, egyszerűsítése;
- adminisztratív terhek projektméret szerinti differenciálása (egyszerűsítés pl. 10 mFt-nél kisebb projekteknél);
- mindezt egységesen kezelni a különböző konstrukciókban.

Fenntartási kötelezettségek felülvizsgálata, differenciálása.

Banki inkasszó jog visszavonásának automatikussá tétele.

Projektek fenntarthatósága – projektfinanszírozás nem teszi fenntarthatóvá a pályázót: strukturális támogatási eszközöket kell találni.

Köszönöm a figyelmet!

Móra Veronika

www.okotars.hu/trust